

arallegim

El llarg retorn des de l'infern nazi

XAVIER CERVANTES

Yo, René Tardi. Prisonero de guerra en Stalag IIB. Mi regreso a Francia és el segon volum d'una obra mestra del

còmic europeu. Jacques Tardi continua explicant la Segona Guerra Mundial a partir de l'experiència del seu pare. Primer es va endinsar en els anys de captiveri, i ara segueix el retorn a casa, un cop l'exèrcit nazi decideix evacuar el camp de concentració fugint de les tropes soviètiques. El camí és llarg, des de Polònia cap a l'oest, i tal com ja va fer en el còmic anterior, Tardi combina tres narracions: la dels fets històrics a les acaballes de la guerra, el relat en primera persona del pare i el diàleg a posteriori entre pare i fill.

Tres vinyetes horitzontals per pàgina i el gris com a tonalitat dominant marquen el ritme d'una història poc explicada: la dels soldats francesos, vençuts el 1940, que contemplen la desfeta nazi des de la derrota existencial. Tardi reconstrueix aquells mesos sense cap mena de complaença. Mostra l'horror, les marxes de la mort, la misèria, els bombardejos aliats, la por de la població alemanya a les represàlies, la venjança com a catarsi, el neguit dels presoners que tornen a una França miserable. ♦♦

YO, RENÉ TARDI (2)
JACQUES TARDI
NORMA
TRADUCCIÓ DE RAQUELAQUINO
192 PÀG. / 24 €

DE LA IDENTITAT...
XAVIER RUBERT DE VENTÓS
EDITORIAL EMPÚRIES
220 PÀG. / 15 €

LA NACIÓ DELS VALENCIANS
JOAN FRANCESC MIRA
EDITORIAL PÒRTIC
266 PÀG. / 18 €

CÈLIA ATSET

Els intel·lectuals que hi veuen més enllà

DAVID MIRÓ

Quina és la funció de l'intel·lectual en la societat? La definició canònica indica que l'intel·lectual és aquell pen-

sador que no renuncia a l'acció, que intenta incidir en la societat a través de la persuasió, que polemiza, que debat i lluita per difondre les seves idees. Però en podríem afegir una altra. L'intel·lectual és aquell que és capaç d'elevant-se per sobre del seu moment històric concret per veure-hi més enllà i anticipar el futur, són persones que s'arrisquen a ser ridiculitzades pels contemporanis i que es juguen el seu prestigi a una sola carta: que el pas dels anys els tregui o els doni la raó. No cal dir que d'aquests n'hi ha

XAVIER RUBERT DE VENTÓS I JOAN FRANCESC MIRA VAN ANTICIPAR EL FUTUR POLÍTIC DE CATALUNYA I EL PAÍS VALENCIÀ

ben pocs, però la casualitat ha volgut que els últims mesos s'hagin reeditat dos llibres que, d'alguna manera, van avançar-se al seu temps. El primer cas és *De la identitat a la independència*, de Xavier Rubert de Ventós, que va teoritzar ja el 1999 les bases sobre les quals creixeria el moviment independentista català a partir de l'any 2010. "Per a molts pobles -deia- la independència deixa de ser un «fet revolucionari», i passa a ser percebuda com a «política normal»; passa de ser una opció que votava el reduït nombre de persones que a cada lloc opten per «l'impossible» i esdevé una opció versemblant, un vot normal. Fins avui, per exemple, el 43% dels escocesos s'alineaven amb els laboristes i el 25% amb els conservadors. És possible que d'ara endavant

les coses no vagin d'aquesta manera, i les conseqüències d'això són revolucionàries pel mateix que, segons la definició de Wiener, eren imprevisibles". Quan va escriure això els laboristes eren primera força a Escòcia i Jordi Pujol governava Catalunya.

L'altre llibre reeditat que ha tingut una incidència directa en la societat a la qual s'adreçava és *La nació dels valencians*, de Joan Francesc Mira, que el 1997, dos anys després de l'arribada del PP a la Generalitat, va posar els fonaments del que seria el valencianisme polític que 20 anys més tard arribaria a unes cotes de poder impensables en aquells anys de plom del zaplanisme. "Sense nacionalisme polític, sense la presència decisiva de forces polítiques específicament i autònomament valencianes, no hi haurà País Valencià com a espai nacional". Cal subratllar que el valencianisme encara trigaria 10 anys a entrar a les Corts, 14 a aconseguir una representació institucional sòlida i 18 a arribar a governar la Generalitat i guanyar l'alcaldia de València ciutat. ♦♦

Com no triomfar a la vida

ALBERT FORNS

A George Saunders la vida no el tractava bé. Tenia estudis d'enginyeria i un màster en literatura, però li costava déu i ajuda

mantenir la família. A més, se li va espatllar el cotxe, de manera que havia de recórrer cada dia en bicicleta els 11 quilòmetres de casa a la feina, sovint sota un temporal de neu. Durant aquells anys, la venjança de Saunders va ser la literatura: estafava l'empresa on treballava i en lloc de redactar informes ambientals, escrivia els relats de *Secessionlandia pel pedregar*. "I nosaltres encara -pensava ell, pedalant de tornada-, però com deuen ser les vides d'aquells a qui la vida ha fet misto de debò?" Des de llavors, els relats de Saunders són sempre respostes a aquesta pregunta, a la

revelació que a la vida és possible fracassar. I preguntant-se com és que el sistema és tan cruel amb els més desparats, George Saunders va desenvolupar una connexió especial amb els altres, l'extraordinària empatia que emana de tots els seus relats.

Els protagonistes de *Secessionlandia pel pedregar* són el més pobre del barri o el més obès de l'oficina, perdors de manual. En Llavi Partit, el policia més despietat de la ciutat, només viu pendent de la Senseossos, la seva filla discapacitada. De dia ja pot haver pelat un nano innocent, que a la nit correrà cap a casa per fer riure la reineta del seu cor. El treballador d'un parc aquàtic passa les nits xerrant amb el fantasma del nen que va trinxar a la piscina d'onades, mentre la dona li demana sexe i ell, ocupat amb la conversa interminable, accepta resignat que li acabi fent el salt.

SECESSIONLÀNDIA PEL PEDREGAR
GEORGE SAUNDERS
EDICIONS DE 1984
TRADUCCIÓ DE YANNICK GARCIA PORRES
208 PÀG. / 18,60 €

Riure per no plorar

Deia Woody Allen que una comèdia és una tragèdia vista amb la perspectiva del temps, i aquesta ha sigut sempre la fórmula de Saunders: retratar els drames més bèsties des de la comicitat. Una riallada enmig de la situació més macabra funciona com a vàlvula d'escapament, i sovint és l'única manera de continuar llegint, de mantenir el tipus davant l'allau d'ultrarealitat. Tots els llibres de Saunders són divertidíssims tractats dels mecanismes d'abús i dominació en les relacions humanes, i *Secessionlandia pel pedregar* no és una excepció: el llibre es podria analitzar perfectament a les facultats de psicologia, perquè cada personatge amaga una neurosi de recepta. Abusananos impenitents i, a l'altra banda, porucs perennes que somien tenir el valor de plantar cara però

que mai gosaran agafar el toro per les banyes.

També podem llegir *Secessionlandia pel pedregar* com un catàleg de personatges trepitjats que, per sobreviure, es veuen obligats a trepitjar. Els relats són allò de "el pare pega a la mare, la mare pega al fill i el fill pega al burro" en dues localitzacions molt clares: la família, grau zero de la ignomínia quotidiana, i l'entorn laboral i les seves xarxes de dominacions, vexacions i jerarquies. Perquè per a Saunders la feina sempre és un parc d'atraccions. Ho vam veure a *Deu de desembre* o *Pastoràlia*, el parc temàtic de la metafòra perfecta: vist des de fora tot és de pel·lícula, felicitat a dojo, però totes les realitats sintètiques amaguen submons més foscos, de relacions malsanes i condicions laborals infectes. ♦♦